

Одговор епископу бачком Иринеју

Пише: Младен Шварц
субота, 09 јул 2011 15:05

Ваше преосвештенство, епископе бачки г. Иринеју, поштовани некадашњи колега Мирко Буловићу!

Примио сам ових дана [Ваше саопштење о посети папе Бенедикта Хрватској](#), па желим да укратко одговорим на Ваше тезе.

У духу легитимног хришћанског екуменизма Ви сте принципијелно отворени за Папине поруке, па му уводно упућујете похвалу за оно што је рекао у прилог и подршку хришћанској породици и омладини, и ту са своје стране немам ништа да додам или да одузем, сем напомене да говорим у своје име, са свога сопственог становишта: философски метафизичког (блиског хришћанству, мада не и хришћанског), а политички десног, десно-конзервативног, па у том смислу и сам прихватам Папине речи.

И, да одмах апсолвирам оно у чему се слажемо: наравно да је и Балкан део Јевропе, да је то и некадашња Румелија, да је то Србија, а свакако би било беспредметно међусобно се убеђивати у то како стара јелинска, у ствари грчко-римска култура, уз хришћанство јесте конституишући темељ нашега јевропског континента. Ја бих још додао и модерну, која започиње са ренесансом и реформацијом, па онда просветитељством и револуцијом, и траје до наших („постмодерних“) дана – јер је несумњиво да је и она, у добру и/или злу, обликовала Јевропу каква је данас.

Хрватски народ понео је из обеју Југославија поразна искуства, и свако смештање на Балкан он већ и несвесно, инстинктивно доживљава као притисак у смеру нових југословенских или југоидних интеграција.

Одговор епископу бачком Иринеју

Пише: Младен Шварц
субота, 09 јул 2011 15:05

Али ту већ почињу и неспоразуми, несагласности, неслагања. Географски (мада и око тога има спорова), па, разуме се, и културно (у наведеном смислу), и Хрватска може да буде сматрана као део Балкана (али и средњејевропског и средоземног региона). Када Хрвати изражавају одређени противубалкански афект, онда је то зато што реч „Балкан“ схватају у једном, такође употребљаваном, погрдном значењу (као што постоји и одређени, познати нам погрдни смисао „византинизма“, упркос оној величанственој историској чињеници коју Византија са својом хиљадугодишњом историјом свакако претставља). Хрватски народ понео је из обеју Југославија поразна искуства, и свако смештање на Балкан он већ и несвесно, инстинктивно доживљава као притисак у смеру нових југословенских или југоидних интеграција. Уз то му се сада намеће и омиозна синтагма, штавише пројект „западни Балкан“, под којим он може да замисли само југо-рестаурацију, коју рефлексно одбацује. То је тако и то треба разумети.

Са друге стране, и Србија, Албанија, Румунија, Бугарска... (Турска је посебно питање!), балкански народи, земље, државе – сигурно припадају Јевропи. Без њих нема целовитог континента беле расе, а плаусибилна је и Ваша примедба да се Јевропа, у смислу традиционалних вредности и културе, као духовни простор шири и на подручја других континената.

При томе, међутим, имам на уму принципијелни став, историске околности и питање наших корена, ништа друго. Јер, Јевропа и данашња „јевропска заједница“ нису исто! Зато сам се (можда сте читали мој говор о томе) оштро супротставио и Папиној поруци Хрватима да ће их подржати у процесу придруживања том јудео-масонском, техно-бирокуратском, ненародно-пљачкашком удружењу лажног имена Јевропа. Папа очигледно сматра да ће Хрватска у „ЕУ“ да брани хришћанску цивилизацију. Опет *antem urale* ?
Али за то неће у „унији“ имати гласа, нестаће и она и њен глас. Таква „Јевропа“ не треба Хрватима, таква не треба ни Србима, и зато сам, у комуникацији са неким Србима, увек истицао уверење да нам је, без обзира на хрватско-српска непријатељства из прошлости и, можда, будућности, тренутни (а вероватно и врло трајни), маркантни и препознатљиви заједнички непријатељ та псевдо-Јевропа космополитизма, материјализма, слободне трговине и профита.

Проблем је у томе да многи Хрвати и Срби (можда чак њихова „демократска већина“) нису свесни опасности и, штавише, пропасти које их чекају у „ЕУ“.

Проблем је у томе да многи Хрвати и Срби (можда чак њихова „демократска већина“)

Одговор епископу бачком Иринеју

Пише: Младен Шварц
субота, 09 јул 2011 15:05

нису свесни опасности и, штавише, пропасти које их чекају у „ЕУ“. Али на то не морамо да се обазиремо: важнији су национална судбина, национално преживљење, од демократске идеологије и процедура! Безбожни карактер „ЕУ“ посебно је питање, о коме Вама није потребно посебно разлагати. Што се мене тиче, спомињем само толико да ми, сама по себи, не смета изолована, и за секуларно удружење по себи разумљива околност одсутности Свевишњег из „ЕУ“-устава: Богу је место *in excelsis*, а не у ефемерним хартијама земаљских уредби.

Пишете и о загребачком надбискупу (српски: архиепископу) Степинцу. Сећам се како су Вам својевремено код куће замерили када сте се у Загребу фотографисали са кардиналом Бозанићем под Степинчевом сликом. Сада сте показали да сте према овоме сасвим критички расположени. Не треба посебно наглашавати како је Алојзије Степинац сложена, па и противуречна, за неке свакако контроверзна личност. Овде мислим и на његову улогу добровољца на Солунском фронту, на краљев пристанак да Степинац наследи загребачког надбискупа Бауера итд. У Хрватској је поштован са свог родољубља, јер је прихватио Државу Хрватску и због отпора Титовим притисцима поднео мучеништво. Да је заиста био активни сарадник усташких власти (нарочито у ономе што је друга Ј. приказала као злочин), Тито би му несумњиво судио одмах после рата. Истина је да је Степинац у НДХ стално нешто критиковао и био је у поприличној мери *persona non grata*. (Али Павелић му, за разлику од Тита, ипак није судио.)

У ствари би се, с обзиром на Степинчев став према НДХ и став посматрача према њему, схематски могло да разликује четири виђења Степинца: (1) Склон је НДХ, дакле је добар (хрватски националисти); (2) Несклон је НДХ, дакле је добар (званични претставници данашње Хрватске); (3) Склон је НДХ, дакле је лош (Југославија, Срби); најзад, (4) Несклон је НДХ, дакле је лош (критичари из редова радикалних хрватских националиста).

Српска православна црква у Хрватској је доживљена, свакако не без сопствене кривице, као продужена рука београдског хегемонизма.

Војни је викар у ратној Хрватској био *de facto* Вилим Цецеља (кога сам, узгред, познавао као изузетно моралну и мирољубиву личност, имао је надимак „светац“); уосталом, зашто би та служба била нечасна? А да је Степинац деловао као посланик у Хрватском државном сабору, то ми је прва вест. Али су зато унутра били четворица хрватских православца. Као што знате, поглавник
Павелић устројио је 1942 Хрватску православну цркву према општеприхваћеном начелу аутокефалности црква гркоисточног обреда. Знате свакако како је под Титом скончао стари метрополита Гермоген, као и епископ Спиридон Мифка. Баш ових дана интензификује се у Хрватској иницијатива за обнову ХПЦ. Српска православна црква у Хрватској је доживљена, свакако не без сопствене кривице, као продужена рука београдског хегемонизма.

На крају, из перспективе своје скромне, неконфесионалне философске теологије, радо прихватам Ваш упечатљив *finale furioso*: Бог је помириатељ како га Микеланђело приказује. Помириатељ прошлог са будућим. [И садашњим, додао бих, јер је из вечности. У вечности, под окриљем неуништиве трансценденције, мире се димензије времена; у њој мире се и сви народи, колико год се на овоме свету мрзели и тукли и сваки за себе био у праву у сразу национал-егоистичких импулса и интереса и митологија.] Ви пак кажете напоследку и ово: Бог је наш Исток и Запад, Бог је Север и Југ, Бог је – Све! [Јесте Бог Све, све друго је Ништа, а Нешто јесте само по ономе Свему. О томе, о Свему, као и о свему (свему метафизичком), моја књига „Искон и Есхатон“, која је у завршној фази.]

Како видите, нисам се одлучио на цепидлачке и бесплодне расправе о темама о којима, по природи ствари, не мислимо исто, нити се можемо међусобно успешно уверавати. Сваки народ има своју самосвест, своје народне осећаје и своју националну вољу. Нације и национализми природни су и богомдани састојци нашега света. (Од Псевдодионисија Ареопагите смо научили да је Бог створио народе према својим анђелима.) Тако и Ви, иако високи свештеник једне хришћанске цркве, учествујете у националној судбини свога српског народа, па и по цену одређене једностраности, пристрасности и некритичности. Тако чине и остали народи. Сви они умањују своје мане и кривице, претерују са туђим кривицама и сопственим жртвама. Сасвим је друга тема оно што је могуће утврдити на плану „објективне историске истине“, јер противуречни ставови не могу једнако да буду истинити.

Одговор епископу бачком Иринеју

Пише: Младен Шварц
субота, 09 јул 2011 15:05

(Аутор је председник Нове хрватске деснице)